

TOIVO PEKKASEN RAHASTO

Työläisten elämän ja tavallisen kansan kuvaaja

Rahasto perustuu Nuoren Voiman Liiton kotkalaisen alaostaston Kotkan Siipien aloitteesta tehtyyn keräykseen 1962 Suomen Akatemian jäsenen, kirjailija Toivo Pekkasen (10.9.1902–29.5.1957) muiston vaalimiseksi. Se tukee kymenlaaksolaisia kirjailijoita, runoilijoita ja lausujia sekä edistää Toivo Pekkasta koskevaa tutkimusta.

Toivo Rikhart Pekkanen syntyi Kotkassa. Hänen vanhempansa olivat kivityömies Taneli Pekkanen ja Ida eli Iita Kärpänen. Hänellä oli viisi sisarusta, joista kaksi kuoli pienenä. Isän halvaannuttua perhe eli ajoittain suuressa köyhyydessä. Kunnon ruoka ja hyvä yösija eivät olleet aina itsensänselvyyksiä. Toivo Pekkanen muisteli kuitenkin aikuisiällä lapsuuttaan hyvällä.

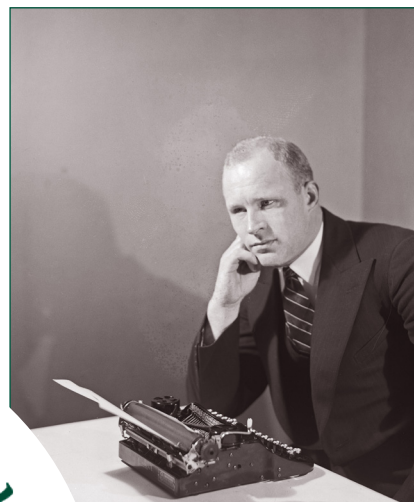
Kansakoulun käytyään Toivo Pekkanen suoritti yksivuotisen poikien ammattikoulun. Hän osallistui perheen elättämiseen työskentelemällä satamassa ja sepän apulaisena. Elämän ankeuteen hän löysi henkireiän kirjallisuudesta.

Pekkanen kirjoitti jo 16-vuotiaana ensimmäiset novellinsa, joita myöhemmin julkaistiin Juttutupa-nimisessä kotkalaisessa lehdessä 1923–1925.

Nuoren Voiman Liiton kirjallinen harrastuspiiri sai 1925 Pekkasesta ahkeran osallistujan. Hänen ensimmäinen novellikokoelmansa Rautaiset kädet ilmestyi 1927 ja läpimurtoeos Tehtaan varjossa 1932.

Pekkanen muutti Korsoon 1933 ja sittemmin Helsinkiin. Tulenkantajiin hänet otettiin vastaan Olavi Paavolaisen sanoin ”palavaotsaisena seppänä Kotkasta”. Työläistaustansa vuoksi Pekkanen ei kuitenkaan tuntenut kuuluvansa tähän joukkoon. Pekkaselle tärkeä tukija ja kannustaja hänen kuolemaansa saakka oli kotkalainen toimittaja Ester Kankunen.

Toivo Pekkanen oli työssään ahkera ja pitkäjänteinen: 31 teoksen lisäksi hän kirjoitti runsaasti artikkeleita ja kerto-

muksia lehtiin. Hänen tuotantoonsa kuului myös näytelmiä ja runokokoelmia. Teosten tapahtumapaikka oli Kotka. Aiheita olivat työläisten elämä ja tavallisen kansan jokapäiväiset ponnistelut. Pekkaseksi mielestä tärkeintä oli yksilön pyrkimys itsensä sivistämiseen, oman ajattelun kehittämiseen.

Pekkanen halvaantui vaikeasti 1949, mutta toipui ja julkaisi vielä useita teoksia, muun muassa Lapsuuteni (1953), jota pidetään Pekkaseksi uran huippuna. Vuonna 1948 hän oli ensimmäisten Pro Finlandia -mitalin saaneiden kirjailijoiden joukossa. Hänet nimitettiin Suomen Akatemian jäseneksi 1955.

Toivo Pekkanen solmi avioliiton Aino Halosen kanssa 1933. Aino Halosen vanhemmat olivat työnjohtaja Anton Halonen ja Maria Lommi. Pekkaseksi lapset ovat Antero (s. 1939) ja Riitta (s. 1942).

Toivo Pekkaseksi on tehty veistoksia ja maalauksia, ja hänen kunniaksensa on perustettu Pekkaseksi-palkinto. Kotkassa sijaitsevat hänen mukaansa nimetyt Toivo Pekkaseksi koulu ja Toivo Pekkaseksi puisto. Vuonna 2001 ilmestyi Matti Mäkelän kirjoittama Pekkaseksi elämäkerta.

Osuuskunta Sigillum/Seija A. Niemi

Kymenlaakson rahasto perustettiin vuonna 1960, ja se on yksi Suomen Kulttuurirahaston seitsemästätoista maakuntarahastosta. Rahasto jakaa apurahoja ja palkintoja kymenlaaksolaisille tieteen- ja taiteenharjoittajille Kymenlaaksossa suoritettavaa tai Kymenlaaksoon kohdistuvaa tieteellistä tai taiteellista työtä varten. Lisätietoa www.skr.fi/ky.